VARH.

(Der Vormund.)

Komédija v 2 djanjih.

V A R M.

(Der Vormund.)

Opómba.

s	se	v	novim	pravopisu	bêre,	kakor	ſ	v	starim
š	,,	,,	,,	,,	,,	,,	ſh	,,	,,
z	,,	,,	,,	,,	,,	,,	s	,,	,,
ž	,,	,,	,,	,,	,,	,,	sh	,,	,,
c	,,	,,	,,	,,	,,	,,	z	,,	,,
c̀	,,	,,	,,	,,	,,	,,	zh	,,	,,

V A R H.

Komédija v dvéh djanjih.

Iz angležkiga

„The Guardian a Comedy in two Acts by David Garrik Esq."

Prestavil Andrej Smole.

V Ljubljani.

Natisnil Jožef Blaznik.

1840.

Osébe.

GOSPOD SERČE.

GOSPOD ROPOTEC, stric.

GOSPOD ROPOTEC, sinovec.

SLUŽABNIK.

GOSPODIČINA MALIKA.

NEŽIKA.

Pervo djanje.

Pervi nastòp.

(*Pri gospodu Serčetu.*) *Ropotec stari*, *Ropotec mladi*, *služabnik*.

Rop. st. Povej gospodu Serčetu, de bi njegov prijatel in sosed Korel Ropotec rad en par beséd z njim govoril.

Služab. Precej, gospod žlahtni! (*gré.*)

Rop. st. Zdaj, Juri, še enkrat dobro preudari, préden to réč sosédu Serčetu razodénem, kar mislim za té storiti. — Kaj molčiš?

Rop. ml. Stric, ali je pa prav, ali se pa tudi spodobi govoriti?

Rop. st. Ne bodi šémast. — Odgovôri mi — pa ne, ko bi se ti prevèč zazdevalo. — Po kom pa gotovo veš, de te mlada gospodičina, môjiga prijatla varvanca, ráda ima?

Rop. ml, Pervič: kadar se sréčava, me nikoli ne pogléda. — Pervo známinje ljubézni. — Kadar jo ogovorím, ne

dá odgovora. — Drugo znaminje ljubésni. — In kadar se z kom drugim ménim, je viditi, de se ji prav dobro zdí. To je gotovo znaminje ljubézni.

Rop.st. Zlodjevo znaminje!

Rop.ml. Kadar sim pri nji, se zmiram modro derží, in kadar se od njé napravljam, révica začnè: „Stôj, ti kratkočasni zaletel, stoj! Koj me bo strah minul, ki me pričo tebe obléta.“ — O, in še več bi lahko povedal.

Rop.st. Kaj, vse to ti je rekla?

Rop.ml. Se vé de, in desétkrat več z očmí.

Rop.st. Z očmí! nad očmí se človek lahko zmóti. Jurček! vunder, če te mlada gospodičina kolikaj rada imá, gospod Serče je prepameten móž in preveč mój prijatel, de bi se téj zavézi naspróti stavil. In tako pojdi na vert in jez mu bom to réč razodèl.

Rop.ml. Ali bi ne smel tukaj ostáti, stric? — Tù se bo kaj naredilo. — Vi bodete za-mè snubili, on bo dovôlil, jez poterdil; se pošlje pô gospodičino in (*z perstmi dleskne.*) l'affair est fait.

Rop.st. Tako misliš, de se mlada, lépa bogatínka, ki imá po starših na mér-

nike cekínov, dobí z param francoskih besedí in z dleskam perstov? Zatorej te prosim, pobêri se proč, nikar me ne jézi! —

Rop. ml. Žé prav, žé prav! grém, striček; kadar pridete do prave žile, bom pripravljen, se prikazati. — Bon voyage! — (*gré.*)

Rop. st. Sam zlódi móti te mlade rogovilarje. Pošiljamo jih v ptuje dežêle, de bi ne bili taki telíčki, potlej pa taki serboritneži nazaj pridejo.

Drugi nastòp.

Ropotec stari in Serče.

Rop. st. Dobro jutro, sósed!

Serče. Vam tudi, gospod Ropôtec, me veselí vas viditi tako zdráviga in tako per moči.

Rop. st. Ta kompliment se vam lahko verne, prijatel. Ne de bi se prilizoval, ampak reznico govoriti, niste starejši viditi, ko pét in tridesét, desi ravno — med nama se rêče — ste žé na uni strani šterdesétih. Pa tiho od téga! —

Serče. Zadovoljnost in mir me ohranita, kakor me vidite.

Rop. st. Zakaj se ne ženite, sósed, kaka dobra žêna bi se vam dobro prilégla.

Serče. Mêni? gospod sósed. Vam se pa ljubi dobre volje biti.

Rop. st. Gotôvo ne; v resníci, če bi vam imel kàko hčér ponuditi, bi vam ne bilo dôsti, mi enkrat rêči, de bi jo iz rok spustil.

Serče. Lepo zahválim.

Rop. st. Zdaj k najnimu opravilu! Jez mislim, de niste naspróti, svojo varvanco v zakon upréči, desi ravno ste vi svoj vrat jarmu odtegnili. Ha, ha, ha!

Serče. Celò ne! Za to sim jo pred nekotiko časa iz uka domu uzél, de bi jo pošteno po njenim nagnjenju preskerbel.

Rop. st. Sim slišal, de vam je njé oče posébno priporočil, za njó skerbéti, kadar v svoje léta pride.

Serče. Rés je tako. In toliko bolj želím njega v ti réči po vésti bogati, kér bo veliko sréčo zadel, kdor jo bo dobil; ne govorim od njeniga bogástva. Na tém je nar manj ležéče.

Njé dobro sercé je vrèdno njeniga stanú. Z eno besédo, nikolj nisim vidil mladénke bolj ljubézniye in pametne. Pa morebiti mi je preveč pri sercu?

Rop. st. Rés je žlahtna stvar, to vsak spozná. — Pa meni se zdi; de se je nekaj primérilo, kar bi si vi komaj mislili.

Serče. Prosim, povejte kaj!

Rop. st. Moj sinovec, gospod Serčè, — (*ml. Ropotec nastópi.*)

Trétji nastòp.

Ropotec stari, Serče, Ropotec mladi.

Rop. ml. Tukaj sim k vaši postréžbi. Moj stric so nekako okórni. Jez bom to réč v eni hipi poravnal. Gospodičina Malika, vaša varvanka — — —

Rop. st. Poberi se, šémež!

Rop. ml. Gospodičina Malika, vaša varvanka, žlahtnica, ktéri ni enake — — —

Rop. st. Ti si têpec, de ti ga ni enaciga.

Serče. Prosim, pustite mladiga gospóda govoriti.

Rop. ml. Nikár ne zamérite, gospod! — Moj stric niso vstvarjeni za zgovornika. Včasih se nekoliko zapletejo. — Saj vidite, kakšen sim. Pa morem za zaméro prositi za gospodičino in za-se! — Mladá sva, gospod. Spoznam, de ni bilo prav, de sva pred vami skrivala. Pa mojimu stricu se poljubi se jeziti. In zatorej zdaj več ne govorim.

Rop. st. Če se na tegoma iz hiše ne spraviš in ne ostaneš na vertu, de te pokličem —

Rop. ml. Mi je prav žal, de vam nisim ustrégel. Nisim mislil, de je mal-à propos. Pa naj bo po vaši volji. Vi ukažete, jez se podám. Gospod Serče, se priporočím. — (*gré.*)

Rop. st. (*sam pri sêbi.*) Têpec! (*Serčetu.*) Kakor vidite, moj sinovec je nekoliko nespremišljen in zato sim se v to réč varno podal. Pa me je skôro pregovoril, de se vaša varvanka in òn ne sovražita.

Serče. Ali rés! Te novice še nisim slišal. Ne morem spoznati, zakaj bi gospodičina Malika mêni to zakrivala, kér ji skozi pravim, de ne bom

nikoli njenimu nagnjenju nasproti, de si ravno bi ji svetovati hotel.

Rop. st. Prav je taka, sosed; pa saj ravno pride.

Četerti nastòp.

Poprejšna, (Malika in Néžika nastopite).

Malika. Ima družbo. — Bom drugikrat z njim govorila. (*se verne..*)

Néžika. Mlada, lépa, in se bati pokazati! Ste pač čudna gospodičina.

Serče. Gospodičina Malika! ne sméte proč iti. (*nazaj pride.*) Gospod Ropotec, pripustite de vas soznanim z to gospodičino. (*Maliki.*) Mende veste, zakaj so nas ta gospod obiskat prišli.

Malika. (*sramožljivo.*) Gospod!

Serče. Nikar se ne bojite! Vam ne bom druziga očital, kakor de ste tako dolgo svoje želje meni skrivali.

Malika. Resnično gôspod! — Néžika!

Néžika. Kaj Néžika! Stavim, de je pogovor od možitve. In to vam je tako strašna réč? Sram vas bodi gospodičina.

Gospodičine mlade se današni dan po šegi ne vstrašijo takih reči.

Serče. Smo se prenaglili. — Ne smémo zameriti njeni občutljivosti. Ji moramo čas pustiti, de nekoliko pomisli. — Bolje bo, de sam z njo govorim. Pustímo jo zdaj. Verjemíte mi, de si bom vse prizadel, to reč sréčno in hitro končati.

Rop. st. Vam bom prav hvaléžen, gospod! — Gospodičina, sim vaš služabnik. — Kako je ljubéznjiva in pametna. To je prijetna stvar, in velika čast mi bo, jo med svoje štéti.

Serče. Nas zlo častite, gospod Ropotec. (*Serčè in Ropotec odstopita.*)

Péti nastòp.

Néžika in Malika.

Néžika. Pa rés, gospodičina Málika, vi ste pač čudna. — Uka ste se naveličali in vunder nimate, kakór se mi zdí, nagnjenja se možiti. — Kaj poméni vse to? Uni stari posmehljač je stric Ropotca. In stavim, de je vašimu varhu skušal snubiti.

Malika. Lepo te prosim, nikar me ne draži z tém Ropotcam.

Néžika. Zakaj neki ne! Desi je ravno nekoliko prismuknjen in sam sebe govoriti rad posluša in nekako sam z seboj dovoljen je, morate premisliti, de je mlad, de je bil na ptujim in de je v dobrih družbah. — Možitev bo kmalo konec, če bodo mladi ljudjé prezbérčni.

Malika. Pa če lahko koga dobim brez takih napak, mi bo gotovo bolj vseč.

Néžika. Brez takih napak in mladiga?

Malika. Je pameten, moder, priljuden, zgovoren, blagiga sercá, in z svojim lepim prirojenim obnašanjem tako dopada, kakor so drugi zoperni z nepametnim, ošabnim in neslanim spakvanjem.

Néžika. Lejte, lejte! Zakaj ste pa tako dolgo to reč zakrivali? Vaš varh vam je dober brez mére. Ktere težave se vam tedaj zoperstavijo?

Malika. Težava svoje nagnjenje razodeti.

Néžika. To mene pustite oskerbéti in vaš ljubček mora malo zbrisan z vsimi svojimi popolnamastmi biti, če ne zagléda svoje sréče v vaših očéh.

Malika. Varjem se, de moje očí preveč ne povedó, in òn je preveč premedèn, de bi pogléde na svojo stran razkladal in zraven téga bi mu moja strast ne bila prav, in če bi se mu jez kadaj razodela, òn bi mi pa odrékel, bi od sramote umerla.

Nėžika. Jez bi vam hotla vaše življenje za počen grôš zagotoviti. Pa kaj more vaši zavézi nasproti biti?

Malika. Njegova prevelika čast.

Nėžika. Pojdite kam z njegovo častjo. Pa počakajte, jez vam hočem pot pokazati. Zaupajte mi to skrivnost. Jez jo čem zaupati desetici prijatlov, ti jo bodo zaupali desetici drugih in tako se bo v enim tjednu po céli deželi razglasila. On mora to zvéditi in če po tem ni préd vami na kolenih, preden zdihnete, se odpovém vsim posebnim dobičkam pri vaši možitvi. Kako mu je imé?

Malika. Iména ti ne smém povédati, rés ga ne smém. Se bojim, de bi se ljudém prečudno ne zdélo. Pa zakaj bi se sramovala svoje strasti. Ali se je mar treba sramovati, če se kake lépe lastnosti tako v naše serce utisnejo?

Néžika. Naj me vrag vzame, če vas razumim. Bojite se čudna biti; pa ste res čudna. Rajši bi slovo dala vsim strastim na svetu, kokor eno v svojim sercu iméti, ktera sama sêbe grize in morí.

Šésti nastòp.

Poprejšne, Serče.

Serče. Pusti naj, Néžika!

Néžika. Tu se nekaj kuha. Le škoda de nemorem zraven biti. (*gré.*)

Serče. (*sam pri sebi.*) Po lastnostih téga mladénča soditi, ona gotovo misli, de mi ne bo vséč, de si ga je zvolila.

Malika. (*sama pri sebi.*) Kaj mu zdaj čem rêči; ravno tako me je sram se mu razodeti, kakor bi bilo njega to slišati.

Serče. Nikar ne mislite, de bi hotel več vaših misel vediti, kakor bi vam bilo ljubo. Serčna skerb, ktero sim vam skozi skazoval, in zvesta prijaznost, ktéro sim vam skozi ohranil, mi dasta, tako rekoč, pravico, po

vsém tém vprašati, kar vas tiče. — Néki prijatli so z mano govorili. Pa to ni vse. Nekaj časa sím vas vidim zamišljeno, raztreseno in nekako zmešano. Govorite zgolo resníco. Ali je bil tako sréčen vam dopasti? —

Malika. Gospod, ne morem tajiti. Rés mi je eden dopadel. Pa vas moram prositi, praznih govoric nikar ne poslúšati ali po druzih okolišinah mojiga nagnjenja poprašovati, kér nisim v stanu vam več povédati. —

Serče. Pa, ljuba moja, ali ste si koga izvolili?

Malika. Sim si ga — v svojih mislih. In ni mi mogoče si boljiga izvoliti. Pamet čast, vse ga priporoča.

Serče. In koliko časa ste žé za njega unéta?

Malika. Kar sim uk pustila in kar zvami živim. (*zdihne.*)

Serče. Vidim, de se sramujete in vam čem kaj pomagati. — Vse vém.

Malika. Gospod!

Serče. Ne bodíte nepokojni, ker vam z veséljem moram povédati, de je vaša strast povernena z ravno to sercnostjo.

Malika. Če se ne mótite, ne morem bolj sréčna biti.

Serče. Mislim, de se ne mótim. Pa kér ste mi razodéli in kér sim vam jez povédal, zakaj bi dalje zakrivali. Ali nisim več zaupanja vréden?

Malika. Rés ste ga vrédni in umili bi, če bi terdno védla, de ne bote mojimu nagnjenju nasproti.

Serče. Jez nasproti? Sim vam li tako malo dober, draga Malika? — Ali vam je moje nagnjenje do vas tako malo znano? Verjemite mi, de nimam druge volje, kakor vašo.

Malika. Ker tedaj želite, bom skusila se vam razodeti.

Serče. Hrepenim slišati; govorite?

Malika. Če govorim, čutim, de po tem ne bom nikoli več zomogla z vamì govoriti. —

Serče. Vidim, de je vaša občutljivost razžaljena; pa vas vunder še enkrat prosim, mi zaupati. Povejte mi njegovo imé in precej grém k njemu ter mu obljubim, de bo moje privoljenje poterdilo vajno sréčo.

Malika. Lahko ga bodete najdli in kadar ga najdete, mu prosim povédati, ka-

ko malo se spodóbi žénski pervi govoriti. Dopovejte mu, de naj me réši od sramote, de bi jez mogla perva govoriti. Vam ga pustim — in mislim, de bi po tem razodenje ne bilo mogoče, de bi me ne razumili. (*hoče iti.*)

Sédmi nastòp.

Serče, Malika, Ropotec mladi.

Serče. (*sam pri sebi.*) Kaj nisva sama? Kaj če to?

Rop. ml. A propos, ravno prav; tukaj sta vkup.

Serce. Ga nisim vidil, zdaj je ugajnka uganena. —

Malika. Kaj li hoče zdaj, kaj naj ta sitnež moti zdaj?

Rop. ml. Z vašim privoljenjem, gospod Serčè. (*gré memo njega k Maliki.*) Há, ha! Sim vam vjél svojo nebéško Maliko? No, gospod Serčè, sans façon. — Pa zlodi, tukaj je nekako oblačno. — On sam z seboj nekaj memrá in mi ne odgovorí, in ona glavo obrača in mi miga. Kaj vraga vse to poméni? —

Malika. Jez vam migam? — Ali sim?
Rop. ml. Kaj pak de, moj angelček, pa st! Gospod Serčè, za božjo voljo, kaj vse to če reči? Govorite, lépo vas prosim, ali sim kuhan ali pečèn?
Malika. Oh, v kaki strašni nadlógi se znajdem!
Rop. ml. Upajte vse nar bolje! Bom žé vse tako napravil, de bo prav. Ne bojite se!
Serče. Gospodičine Malike volja mi je zapoved. — In kar vas tiče, gospod, je prijaznost, ktéro sim skozi vašimu stricu skazoval, prezvésta, de bi jo pri ti priložnosti ne skazal.
Malika. (*sama pri sèbi.*) Od sramote me bo kônec.
Rop. ml. Zdaj sim spét živ. Ljubi gospod Serče, vréden si, de bi te do nebés povzdignil. Kakšna sréča je z pàmetnim možem opraviti iméti, ki neumno ne presoduje, in vidi, če je mlad korenjak kaj vréden. —
Serče. Gospod, pa ne de bi se vam prilizoval, povédati moram, de kér vaše prijatle in vašo rodovino poznam, upam vas in to gospodičino sréčna viditi. Grém koj k vašimu stricu ter mu povém, de vse po naših željah gré. (*hoče iti.*)

Malika. Prôsim!

Serče. O révica, v kakšnih težavah ste in prav žal mi je, in to se mora prestaviti, pa če préd, bolje je. Moja ljuba, gospod Ropotec bo vesél, de ima priložnost, se nekoliko z vam pogovarjati, kadar jez en par stopinic proč grém; o révica, révica! (*se smêja in gré.*)

Rop. ml. Allez, allez monsieur! jez sim têmu poròk. Ljuba moja, jez mislim, de se vse po naših željah godí. Bodite odkritoserčna, moja milena! Ali ne mislite, de ste prav srečna, mlada gospodičina?

Malika. Prav lepó se vam bom zahvalila, če mi poveste, kaj vse to poméni. —

Rop. ml. Povédati vam, kaj to poméni? Ta reč se mi zdi, je čista, ko voda. Naši prijatli imajo pamet, midva imava ljubézen, in kaj potlej — ženitev — kaj druziga?

Malika. Ženitev? ha, ha! Prosim vas, kakšna posébna zastopnost ali okoljšine so med nama?

Rap. ml. Zna biti, de sim se golufal; pa pri moji pameti se mi zdí zméraj, de je nekaj takiga, ko ljubézen, med nama.

Malika. In kér se vam je tako zdélo, ste z mojim varham zavolj tega govorili!

Rop. ml. In vam je mar žàl za tó? Mislim pač, de ne.

Malika. Rés je gospod, to vaše zaderžanje je čez vse mére čudno.

Rop. ml. Poštalenc, ta je prav šméšna. — Ali mar ni bil ravno zdaj vaš varh tukej, in je moji prihodni zavézi vse mogoče vesélje obljubil?

Malika. On se moti, in ko bi ne bila čez vaše zaderžanje tako ostermena, bi mu bila žé davno resnico povédala.

Rop. ml. (*memrá eno vižo.*) Pa prosim moja ljuba, kaj vi mislite, de célo familio v tako zmešnjavo spravite in de se najnimu nagnjenju nasproti stavite?

Malika. De se svojimu nagnjenju nasproti stavite?

Rop. ml. Taka je, de se svojimu nagnjenju nasproti stavite.

Malika. Gospod, verjemite, de nisim nikoli v celim svojim življenju na vas mislila.

Rop. ml. Pojdite, pojdite! Jez vém, kar vém.—

Malika. Gospod Ropotec! nikar sami sêbe směšniga ne delajte!

Rop. ml. Gospodičina Malika, nikar sama sêbe révne ne delajte!

Malika. Taka sim le, kér me vi martrate brez prenéhanja.

Rop. ml. In vi rés mislite, de me ne ljubite? (*se muza.*)

Malika. Prav rés, de ne.

Rop. ml. In ste vi zdaj prav prepričani, de me sovražite? (*z samodopodajenjem.*)

Malika. Oh, prav serčno!

Rop. ml. Révica moja, meni se prav iz serca smilite.

Malika. Zakaj? Tedaj me pustite.

Rop. ml. V glavo si utisnite dobro, gospodičina; kadar se začnete v misli zakopavati, je konec z vami, in verjemite, de če pri svojim napihu terdovratna ostanete — dobro si jo v glavo utisnite — me ne bode vse vaše zdihovanje, tarnanje, šnóbe, merzlice, šipanje in grizenje nikoli moglo pripomoči, le nar manj usmiljenje z vami iméti. — Coute, qu'il coute.

Osmi nastòp.

Poprejšna, in Serče, in Ropotec stari.

Rop. st. Tu sta le, lépa golobička. Sosed, to so léta sréče in vesélja.

Serče. Vidite, de nič ne zamudim, vam zagotoviti, kakšna čast mi je, svojo rodovino z vašo skleniti.

Rop. st. Hopsa! Po godce hočem poslati, in sam eno zaplesati; figo pokažem podagri in terganju po udih. — Pa stojite, stojite; ljubčika se, kakor se mi vidi, nekakšno pisano glédata. — Kaj je fant?

Rop. ml. Kaj je? — Muha. — Gospodičina vam bo povédala sama. (*memrá eno vižo.*)

Serče. Malika, zdi se mi, de ste ganeni; kaj poméni vse to?

Malika. Vi ste se zmotili. Kar mene tiče, vam nisim vsiga odkrila, kér nisim mislila, de se bo vse tako resnično in hitro izšló; pa primorana sím, vam povédati, de me niste prav razumili in de ste me v žalost pripravili.

Serče. Kako je to, ljuba moja?

Rop. st. Gospodičina, kaj pravite?

Rop. ml. Gospodičini se malo poljubi, šóbo napenjati; pa jez je ne morem grajati, kér se mi — pri moji duši — zdí, de se ji nekoliko merdanja dobro priléže.

Rop. st. Ho, ho, ho! je to vse? Tako majhni valovi malokdaj čolniček ljubijočih prebernejo; le bolj hitro ga h kraju ženejo. Ho, ho, ho!

Rop. ml. Gospod Serčè, govorite vi z njó. Prav ljubéznjiva gospodičina je, ino veliko čédnost ima. Le sveta ne pozná.

Serče. Za božjo voljo, ljuba Malika, povejte mi to uganjko!

Malika. Ne morem gospod. Slabosti svojiga sercá sim vam razodéla in odperla sim vam ga, gospod, pa vaše neprijazno razlaganje in očitajoči poglédi me prepričajo, de sim žé pre, več rekla. (*gré, Serčè zamišljen.*)

Rop. st. Slišiš stric, ti greš nekoliko predalječ; kaj si ji naredil?

Serče. Nikoli pred je še nisim vidil tako serdite.

Rop. ml. Rés je, gospódje. Ravno tako sim ostermen, kakor vi morate biti. Ta majhni prepir je med nama vstal,

kér je ôna terdila, de med nama ni nič ljubézni in nagnjenja.

Rop. st. Povém ti mladéneč, nékaj nesramniga imáš na sêbi, kar mi clò nič ne dopade.

Rop. ml. Pa kaj móra ta gospodičina več iméti? Svôjo rokó sim ji ponujal, ali ne kaže to dovolj, de jo ljubim? — Mlad korenják mora pravo nagjenje iméti, de móre to vse tako dolgo prestati, ha, ha —

Rop. st. Rés je. Prijatel Serče, ne vém, kaj móre mladéneč več storiti, ali kaj móre dekle več storiti; — kaj pravite, sosed?

Serče. Poštêno ne vém, kjé sim. Môje misli čez to réč so tako mnoge ino zméšane — vse kar vidim ino slišim je tako nasprotno — je — je tako — gotovo druziga ne móre ljubiti.

Rop. ml. Rés je, de ne, jez sim tému porók.

Serče. Ali se morebiti bojí, de vaša ljubézen do njé ni tako resníčna, ali de bi vi, kakor drugi mladénči, v zakónu omerzéli in je več ne obrajtali?

Rop. ml. Ahá, vi ste jo zadéli; ni druziga, kakor nekoliko preprôstiga, premêhkiga sercá je. (*mermrá eno vižo.*)

Serče. Če je takó, je morebiti njé grôzno nevóljo mlačnost vašiga sercá unéla.

Rop. ml. Je vous demande pardon! — stó in stókrat sim se zaklél, de bo ôna najsréčnejši svôjiga spôla. Pa v vsim tém ni nič posébniga; révše je preveč zaljubljeniga sercá, de zméraj nad svôjo sréčo dvómi.

Serče. (*Pol na stran.*) In če se z tebój zaroči, bo, mislim, dôkler živí, v takim dvomljivim stanu ostala.

Devéti nastòp.

Popréjšni, Néžika.

Néžika. Kdó vas je mòjo gospó razžalil? Prav serdíto govorí in obljube déla, spét na kméte ití.

Rop. ml. Ubóga révica!

Serče. Jez móram dalje to réč premišljevati; njéno zaderžanje je pre čudno, de bi skerbí ne délalo.

Néžika. (*Serčétu.*) Kadar ji odléže, vóši z vámi samim govoriti.

Serče. Z vesêljam ji bom vstrégel. (*Néžika odstópi.*)

Rop. st. Stric, če bi mêne taka ljubéznjiva stvar ljubila, kakor têbe ljubi, bi rad kakor sim star, êno rôko ali nôgo dal.

Rop. ml. In poverh že svôjo pódagro ino revmatizme. Ha, ha, nebéška mati! — (*pôje*) la, la, la.

Rop. st. Sósed Serče, jez ne vém, kakšen zlódi je dan današni z našo mladíno. Berhko deklè nobêniga več ne gane. Ali je nemogóče, jih samim sêbi mànj vséč in puncam bòlj ljubéznjive storiti?

Serče. Poslušajte, gospod Ropôtec, če je gospodičina Malika za vas unéta, ne smé maló čislana ali pa zaničevana biti; tudi bi jez téga ne môgel terpéti. Vsak móž se móra hvaliti, ktérimu je sklôna, in tisti bi mogel rés prav terdoserčen biti, ki bi ne imel svôje najljubši skerbí, nar bolj miljeno in serčno njéniga spôla pred vsako nadlógo braniti.

Rop. st. Prav velikoserčni in gôrkoréčni stric, pojdite kój k nji; pokléknite préd njó, in zoperséžite se ji, kako vas je njéna ljubézen in čédnost

unéla, in ne jénjajte préd, de stę ljubéznjivo serčice upokojili.

Rop. ml. Ali mar hočete, de bi ravno tisto réč desétkrat ponovil? Téga gotovo ne mórem storiti. In sdaj je môja versta glájen biti.

Rop. st. Pojdi z svojimi šémami; ne mórem jih dalje poslušati.

Serče. Prav žal mi je viditi, de je mlada, mêni tako blížnja in serčna gospodičina svôje sercé tje zaupala, kjér je tako malo upanja, obrajtana biti tako, kakor bi ji šlò. Pa vunder, jez ne bom svòje moči njénimu nagnjenju nasproti stavil in tako — kdo čaka tam? (*Sluga pride.*) Povéj mladi gospodičini, de bom v bukvarnici k njéni postréžbi pripravljen. (*Sluga gré.*) Gospódje nikar mi ne zamérite.

Rop. st. O, o, vaj pústiva same in prósiva, ji zagotoviti, de sva, jez in moj stric, prav odkritoserčna, njé prav ponižna služábnika.

Rop. ml. Na mé se sméte zanêsti.

Serče. (*sam pri sêbi.*) Gotovo prav imenítno zanašanje. (*gré.*)

Rop. ml. Bom kmalo spét k vam prišel se prepričat, kaj se bo z vašiga têt-a-têt skuhalo; med tém sim njéni — vaš — a dieu. — Pójdite striček! — Tra la, la, la, la.

Rop. st. Z veselĵam bi ga ubil.

Drugo djanje.

(V bukvarnici.)

Pervi nastòp.

Serče in sluga.

Serče. Povéj gospodičini Maliki, de sim tukaj. — Če se ne počuti dôbro, bom prišel v njéno sôbo jo obiskat. (*Sluga gré.*) De si ravno ne umém njéniga zaderžanja, je vunder za spreglédati. Ta mladéneč jo je gotovo ganìl. Marsikaj je čez-nj rêči, in med tolikimi čédnimi mladénči, ki so ji na zbéranje, bi bila gotovo lahko kakiga boljšiga zbrala. Pamet ima, de to lahko spozná, in če se ne motim, je med njénim umam in med njéno strastjó prepir, ktéri vse té zmešnjave déla. — Pa tù je. —

Drugi nastòp.

Serče, Malika.

Malika. Gospód, mislim de niste hudí, kér sim vas tako na naglama pustila, brez de bi za zaméro prosila?

Serče. Sim hud? Mislite, de je potréba za zaméro prositi? Réč, od ktére smo se menili, je bila tako na tanko prédena, de mi je ljubši, de ste zméšana bila, kakor pak, de bi bila za zaméro prosila. — Prosim vas, ljuba môja, ne bodite huda!

Malika. Premislila sim, de oséba, za ktéro se je v mêni ljubésen unéla, morebiti iz módrih uzrokov nad môjo ljubéznijo dvómi, in zatorej bi si rada prizadéla, vsim njegovim pogovoram odgovor dati in ga prepričati, kakò zlò môje čislanje zasluži.

Serče. Še zdaj ne morem do kônca priti, kakšen prepir je med vami in med gospod Ropôtcam vstati mogel. Pa vošim, de bi se vidva préd, ko je mogóče, poravnala.

Malika. (*sama sêbi.*) Je še zmiraj v svôji zmoti in ne morem ga zbrihtati.

Serče. Ljuba môja, sé smém prederzniti, vam povédati? — (*jo za roko prime.*) Trésete se, Malika; kaj vam je?

Malika. O nič gospod! Prosim vas, govorite daljej!

Serče. Uganem, kaj vam té težave déla. Bojitè se, de bi svét ne bil prepričan bolj od zasluženja téga mladénča, kakor ste ví, in rés je, jez bi vóšil, de bi vas bolj zaslužil, kér mu vaša sklonost do njêga da vrédnost, ktére bi mu dru gače manjkalo in me zatorej, tako rekoč, slépiga za njegove napčinosti naredí.

Malika. Kaj, vi bi mi mar svétovali téga gospoda izvoliti?

Serče. Svétoval bi vam, kakor sim pri takih priložnostih zmiraj storil, svôje sercé za svèt poprašati. —

Malika. Če je to vaš svèt, vas hočem prav radovoljna vbógati in poslédnič sim zdaj sklenila svôje občutke razodéti. Pa kér se mi taka spoved dôbro ne spodobi, sim na nedolžno zvijačo mislila, de me obváruje, v lica zapêči in se mu v očí razodéti. Bí mu li sméla pisati? —

Serče. Mislim de, brez de bi bilo nespodobno, in rés se morate razodéti; zavolj poslédnje zmešnjave bi bilo prav potrébno.

Malika. Ali bi hôtli tako dobri biti in mi pomagati? Bi hôtli pisati na mesti mêne?

Serče. Iz céliga serca rad! In kér sim tudi v to zaplêten, ni nič tému nasproti. —

Malika. Pripovédovati vam čem, kakor nar bolje zamorem. (*zdihne.*)

Serče. Tù je peró, černilo in popír; in zdaj ljuba môja, sim pripravljen. On je iz dôbre familije, in če imá ravno kake male napčinosti na sêbi, čas in vaše čednosti mu jih bodo zacelíli. — (*se pripravlja pisati.*)

Malika. Prosim vas, pustite me nekoliko časa premisliti; — gospod Serče, grôzno težkó je začéti.

Serče. Vém de je, pa nikar se ne prehitite; poterpežljivo bom čakal.

Malika. (*mu pravi:*) „*Nemogóče mi je, pred takó pametnim, kakor ste vi, skrivnósti svôjiga serca skrivati.*"

Serče. (*piše.*) Skrivnosti svôjiga sercá —

Malika. „*Desiravno vaša ponižnost in modrost ne bo terpéla, téga si v glavo vtisniti.*" —

Serče. Mislite, de mu té lastnosti veliko nadlógo délajo?

Malika. Prosim vas, poterpíte!

Serče. Vas prosim za zaméro — vaša ponižnost in modrost ne bo terpéla, to si v glavo utisniti. — Takó.

Malika. „*Vsaka réč vam pravi, de ste ví, ktériga ljubim.*"

Serče. (*piše.*) Prav takó!

Malika. „*Ja de ste vi, ktériga ljubim.*" Me razumite?

Serče. O dôbro vas razumim, *de ste ví ktériga ljubim.* To je prav umljivo, ljuba môja.

Malika. Tako sim hôtla iméti. — „*In desiravno sim vam žé zlò v hvaléžnosti zadolžêna.*"

Serče. Gospódu Ropôtcu v hvaléžnosti?

Malika. Prosim, pišite gospod!

Serče. Že prav! — vam žé zlò v hvaléžnosti zadolžena. (*sam pri sêbi.*) Móram pisati, kar hoče. —

Malika. „*Je vunder môja ljubézen brez žêlje dobička.*"

Serče. Je brez žêlje dobička, —

Malika. „*In vas prèpričati, de ste vi več zadolžêni môji sklonosti.*"

Serče. In dalje?

Malika. *„Bi vošila, de bi ne bila skusila.“*
Serče. Stojte, stojte, — ne bila skusila.
Malika. *„Vaše ljubéznjive skerbí v mòji mladostí“* —
Serče. Kaj ste rêkli? (*sam sêbi.*) Ali prav slišim, ali se mi sanja?
Malika. (*sama sêbi*) O zakaj sim se razodéla! Sovražil me bo zavolj mòje neumnosti.
Serče. Malika!
Malika. Gospod!
Serče. Komu pišete to pismo?
Malika. Gospodu, gos - gosp - Rop - ali ne?
Serče. Tedaj ne sméte spomniti skerbí v svòji mladosti; sméšno bi bilo.
Malika. Rés bi bilo, — obstojím, nespodobno je.
Serče. Sklênil bom tedaj pismo z nevadnim priporočenjam in ga bom proč poslal.
Malika. Prav, — pošljite ga proč, če mislite, de ga mórete poslati.
Serče. (*Zméšan.*) Če ga morete proč poslati. — Kdo je?

Trétji nastòp.

Popréjšna in sluga.

Serče. (*Slugu.*) Nêsi to pismo. (*Malika déla, kakor bi hôtla braniti. pismo poslati.*) Ali ni za gospoda Ropôtca?

Malika. (*porédno.*) Za koga mora néki biti?

Serče. (*Slugu.*) Na, nêsi to pismo gospodu Ropôtcu. (*da pismo Slugu, gré.*)

Malika. (*sama sêbi.*) Če zaverže môjo ljubézen, bom od sramôte umerla.

Četerti nastòp.

Serče, Malika, Néžika.

Néžika. (*sama sêbi.*) Pogôvori so minuli in se smém pokazati. — (*Serčetu.*) Gospod, gospod Ropôtec je zvunaj in je žêljan véditi, kaj ste sklenili? Mu dovoljite, vas viditi.

Serče. (*sama sêbi.*) Moram iti, de svôjo slabost skrijem. (*gré.*)

Néžika. Ta je pràv čudna! Gospodičina, zakaj je vaš varh šel, brez de mi je odgovoril?

Malika. (*sama sêbi.*) Kako me zaničuje, de se tako obnaša! — (*gré.*)

Néžika. Ta je tudi dôbra! Obadvá sta enako norčava. — Pa kaj more vse to poméniti. Kakšna sramòta mi je to, de nič ne vém od téh rečí. Fertavka vsa brihtna, kakor sim, zvoljena od svôje gospé, in takó sprašavna, kakor znam biti! To mi je sramôta in se moram maševati (*gredé*). Koj grém k svôji gospodičini, jo hočem kljuvati do smerti, tako dolgo, de pridem do kônca teh rečí. In če žuganje, glajenje, zmirjanje, šeptanje, jók in láž nič ne pomagajo, se hočem službi odpovédati in iti med komedijante. (*gré.*)

Péti nastòp.

Serče sam.

Bolj ko spremišljujem, kar se je prigodilo, bolj sim prepričan, de ni mislila tému mladimu fantu pisati. — Kaj čem tedáj to premišljevati? Če bi ne bila môja pamet môji samoljubnosti nasproti stala, bi bil mar-

siktére Malikine beséde na svôjo plat zložil; pa — ali je mar mogóče, de taka mláda stvár take misli na mé nagne? — na mé? — Kaj še! kaj še! — nji in samimu sêbi čem pravíco storiti in zpoznati, de je čez nekoliko lahkih uzrokov jezéro drugih, ki razdévajo take sméšne mišli.

Šésti nastòp.

Serče, Ropôtec stari.

Rop. st. Kaj imamo dobriga upati, gospod Serče?

Serče. Vas zagatovim, gospod, de sim še zmiraj v tamnici; okoli se gónimo, pa ne pridemo naprej.

Rop. st. Kaj hudiča poméni vse to? Nikoli niso bili zaljubljeni tako težko vkupaj spraviti. Pa niste bili z gospodičino malo prekosmati? Ravno zdaj ko sim mémo njé šel, je bila nekako zdražena viditi. Pa — pri môji časti — nič mànj lépa, desiravno je šóbo napenjala. —

Serče. Gospód Ropôtec, povém vam, kar iz njeniga zaderžanja skleniti morem, de vaš stric ni tako zlò v milosti pri nji, kakor vam pripoveduje —

Rop. st. To je prav lahko; — pa čakaj! — se mora malo preglédati. Če je tako, bi jez hôtel véditi, zakaj in čimu sim jez tako sméšen narejen. Kaj? Gospod Serče! ali mar òn misli, de sim jez njegov nôrec, njegov vol, njegova šéma? —

Serče. Gospod Ropôtec! mlad je.

Rop. st. Mlad zadosti, gumpec biti, pa jez mu bom narédil, de se bo prihodno bòlj varoval, z svôjim stricam norčevati. — To mu povém!

Sedmi nastòp.

Popréjšna in Néžika.

Néžika. Zdaj imam to prav, gospódje, zdaj, zdaj! Več se ni tréba zavolj te reči okoli goniti. Jez vém skrivnost. Jez poznam junaka, ki je naše žalostne gospodičine sercé ranil, —

Rop. st. In kaj? kogá? kdó? ljubica!

Néžika. (*Sercétu.*) Kaj vam mar ni povédala?

Serče. Ne ravno na tanko.

Néžika. Je še bolje. — O koliko vesêlje je to skrivnost zvéditi in jo pôtlej célimu svétu povédati! Toliko dolgo sim jo naganjala, de se mi je nazadnje spovédala. —

Rop. st. No, in kogá?

Néžika. Pervič, de ne more terpéti vašiga strica.

Rop. st. Pravil sim mu tako, tému šémežu. —

Néžika. De je prav zoperna mladénčam téh lét, in de je svôje nagnjenje obernila možú bolj zrélih lét in bolj zréle pameti. —

Rop. st. Ali rés?

Néžika. In de upa v téj jeséni ljubiga, ki imá véči ljubézen, véči prijaznost, véči stanovitnost, in to se vé, tudi véči poterpežljivost. —

Serče. To je prav posébno!

Rop. st. Ha! pa je prav pametno pri vsim tém.

Néžika. Kér se je ravno tako zlò stricu nasprotno kazala, sim jez prevzéla ob kratkim od dédca govoriti.

Rop. st. Ljubica, ali od mene?

Néžika. Od vas, gospod! — In ôna mi ni rêkla, de ne — ampak poglédala je takó in takó zdihnila, de, če

sim le kdaj glèdala in zdihovala, vém kako jézno.

Rop. st. Kaj hudiča! — ali rés? — Oh, Néžika, vi norčujete. — Gospodičina Malika — kaj? —

Néžika. Jez gotovo ne norčujem. Zastonj mi je bilo rêči, de nič ni tako sméšniga, kakor to zvoljenje. Še celò dalje sim šla — ne sméte mi zamériti — in rêkla sim, de je — star, podagrast, po udih ga terga; vse ni nič pomagalo; ôna je bila sklenila.

Rop. st. Pač vam ni bilo potréba, vam vsiga téga praviti. Pa jez tisti ne morem biti. — Nàk, nàk, gotovo ne.

Néžika. Jez vam pa povém, de ste vi tisti pravi.

Rop. st. Ali vi pravite tako? Tedàj monsieur stric! Jez bom malo sméha imel z tebój. — Ha, ha, ha! Vaši boljši imajo pred vami poslužni biti. — Pa tù je le. Ne êne besédice! vam povém. Se mu bomo prav na moč smejali. Ha, ha, ha! — Pa pst, pst!

Osmi nastòp.

Popréjšni, Ropôtec mladi.

Rop. ml. (*Serčétu.*) Kér sim ravno néke gódce in svôje posébne prijatle sréčal, sim jih seboj pripêljal, de bodo gospodičino Maliko in môjo prihodno sréčo slavili.

Rop. st. (*Néžiki.*) Slišite šémeža!

Serče. Čas je vse zmote razkropil. —

Rop. st. Zdaj bomo slišali.

Rop. ml. Kaj pravite vi, gospod?

Serče. De je mlada gospodičina drugimu sklôna.

Rop. ml. Drugimu?

Rop. st. Drugimu; to je po ilirsko, gospod; pa znate na francósko prevêsti, če se vam poljubi.

Rop. ml. Prav dôbro, gospod; grôzno dôbro.

Rop. st. In tisti drugi je, ktérimu ste veliko častí dolžní.

Rop. ml. Njegov prav ponižen sluga sim. —

Róp. st. Vi ste prav premedèn mladéneč, moj dragi striček, de mi pravite pravljico od mačke in petelina, od vas in mlade gospodičine, kér imate ravno toliko pri nji opraviti, kakor Moskovitarski car.

Rop. ml. (*se sméjoč.*) Pa ljubi moj striček, nikar predalječ té norčije ne ženíte. Bom začél nepokójen biti. Vunder naj bóde, kdor hoče, moj imenitni sladivec, pripraviti se mora, nekoliko se ponižati, kér imam jez ljubi striček, to v aržetu, kar mu bo njegove dolge stopinje krajšalo, če je še bolj mogóčen. (*iše po aržetu.*)

Rop. st. No, kaj je tó?

Rop. ml. Le en bankovec za — — stric! pismo od gospodičine. (*ga vzame iz aržeta.*)

Rop. st. Kaj, za té?

Rop. ml. Za mé, gospod. V tèm hipu sim ga prejél in ga zavíl v nar bolj sladke občutke.

Rop. st. Za té?

Rop. ml. Kako pa drugače? — Pravi mi od môje modrósti. Ni se zmotiti mogla.

Rop. st. (*Serčétu.*) Kakšno pismo je tó, ki žlobodrá od njêga?

Serče. Od mêne je pismo in govorjenje od gospodičine.

Rop. st. Kaj, od njé njêmu poslano!

Serče. Tako je, mislim.

Rop. st. Pa, kako — kaj hudiča — Néžika, se bo vaše zmišlovanje izšlò?

Néžika. Môja pamet je prekratka.
Rop. st. Môja tudi!
Serče. (*jeclaje.*) mô - ôja - tudi.
Rap. ml. Pa môja ne, in kmalo bodete vse razuméli.

Devéti nastòp.

Popréjšni in Malika.

Rop. ml. Té godce sim pripêljal, gospodičina vas prepričat, de čutim, kakor mi gré, za čast, ktéro ste mi zkazali, (*pismo pokaže.*) Pa za bôžjo voljo vas prosim, bodite odkritoserčna, proti tém možém. Pravijo mi, de sim jez tukaj gospod Nič, in de je drug bolj sréčen, ko jez. —
Malika. Še dalje molčati, bi bilo krivično za môjiga varha, za njegoviga prijatla, téga mladénča in tudi za mêne. Vsi ste se motili. Môja sramožljivost vas je morebiti zapeljála, pa môje sercé nikoli.
Rop. ml. C'est vrai!
Malika. Tedaj je spodobno, préden svôje nagnjenje razodenem, de povém,

de nimam nobêne zavéze. — Pa obstati moram —

Rop. ml. Ohó!

Malika. Bojéča in sramožljíva moram obstati —

Rop. ml. Courage Mademoiselle!

Malika. (*ml. Ropôtcu.*) De je drug in ne vi môje sercé oméčil.

Rop. st. Drug, pa ne vi, ne vi — pazite, ha, ha!

Malika. Ena móč je, ktéro òn zaničuje — ne morem se motiti v njegovim zaderžanju. Modro zaderžanje zna vezati jezike pri našim spôlu, pa njegovo molčanje zna iz zaničevanja zvirati.

Rop. ml. (*sam sêbi.*) Kako mi lepó očita. Pa jez se bom kmalo poravnal z njó.

Malika. (*ml. Ropotcu.*) Kar se téga pisma tiče, se vam mora vaša zmóta odpustiti, in jez sama obstojím, de sim v tém posébno nékaj grajanja vrédna. Pa téga nisim jez kriva bila, de je bilo vam poslano, in kar je bilo v njém pisano, ste mógli zpoznati, de ni bilo vam naménjeno.

Rop. st. Stric, dôsti je besedí. Ne rêci beséde

več. Zdaj se je moj čas začél, hm, hm! Sladka, mlada gospodičina, hm! ktére lepôta je tako mogočna in čez vso méro vse, kar v zgódbah ali pravlicah berêmo, preseže: kako je vam bilo mogóče misliti, de môje molčanje iz zaničevanja izvira? Ali mislite, de je bilo naravno ali spodobno možú v svojim 65. — nak', ki ravno stopi v svôje 66. léto. —

Rop. ml. Oh misericordia! O kaj je mar moj stric moj sladivec? Vsi rogači! ha, ha, ha!

Malika. Nikar ne mislite gospod, de je vaša starost mêni —

Rop. st. (*se priklone.*) Vi ste prav milostljiva gospodičina.

Malika. Tudi to ni tako vêlik zaslužek, ko bi jez svôjimu nagnjenju jenjala, ktéro sim za druziga redila.

Rop. st. Kako je to?

Rop. ml. Za druziga, ne za vas, slišite stric?

Néžika. Kaj poméni vse to?

Rop. ml. Dôsti besedí je, in prav dôsti, stric!

Rop. st. Kér sim bil v tako zmoto zapletèn, upam, de mi ne bodete zamérili; sam sêbe sim prav směšniga storil,

pa upam, de bom to pozabil in tako sim, gospodičina, vaš prav ponižni služábnik.

Serče. Kar zdaj vidim, in če na to mislim, kar se je godilo, sim prisiljen govoriti.

Rop. ml. Zdaj ga bomo slišali; zdaj ga poslušajte, stric!

Serče. Oh ljuba Malika! Tudi jez moram svôjo nesréčo po versti skusiti. Ali morde mislite, de sim vas mogel glédati ino z vami biti, brez de bi ne bil ganjen? Rés nisim mógel. Bolj ko sim vaše čédnosti čutil, bolj môčno sim si prizadéval, željé svôjiga sercá pomoriti. Pa zdaj se ne morem dalje môči svôjiga sercá v bran stáviti, ktéra me pred vaše koléna položí. Med vsimi vašimi sim nar mànj vréden, pa med vsimi vam nar bolj vdán. —

Malika. Svôjo rokó sim odrêkla gospodu Ropôtcu in mladimu gospodu. Eden me obdolžuje múh, drugi posébnosti. Če bi trétjič svôjo rokó odrêkla, (*se smeja*) bi zaslužila bolj terdiga očitanja. Tedaj se poklonim vaši milosti in prizadévala si bom, jo zaslužiti.

Serče. Tedàj jenjam skerbéti, in v prihodn bom vse svôje misli in vse svôj službe na stvarnika môje sréče obračal. (*ji rokó kušne.*)

Rop. ml. Kaj mi bote pridgovali, sim preve modrijan zató!

Serče. Gospod Ropôtec! upam de bova še v prihodno zmiram prijatla in soséda živéla. Vam, môja ljuba, nemórem zadosti svôje sréče in vesêlja z besédami izrêči. Môje prihódno zaderžánje vam bo pravilo, kako zlò svôjo sréčo čutim in kako se bom prizadéval, jo zaslužiti.

Véči pogréški.

Na 17 strani v. 7 bêri *iméli bi ga* namest umili bi,

na 20 strani v. 4 bêri *stati* namest *staviti.*

V Ljubljani.
Natisnil Jožef Blaznik.

1840.